

TÜRKLERİN MÜSLÜMANLIĞI SEÇMESİNİN MUHTEMEL NEDENLERİ

Tanrı (Tengri) sözcüğü, Başkırtça hariç, bütün Türk lehçelerinde ortak kelime olarak vardır. Gök Tanrıya inanan Balkan Bulgarlarının Hanının sözlerini hatırlayalım: “Doğru insanı ve yalancıyı, Tanrı bilir. Bulgarlar Hıristiyanların(Bizanslıların) iyiliği için çok çalıştılar. Onlar bunu unuttu. Fakat Tanrı biliyor.” Yine Bilge Kağanın, kardeşi Kültigin’in ölümü üzerine yaptırdığı anıta yazdırdığı “**Zamanı Tanrı yapar, Tanrı yaşar**” sözü hep Tanrının tek olduğu düşüncesi üzerine kurulmuştur. Kanımca, bu toplumsal inanış kitapta bahsedilen diğer benzerliklerle birleşerek Türklerin Müslümanlığı seçmelerinde etkili olmuştur.

Kılıç zoruyla Müslüman yapılamayan Türklerin, İslamiyet’i seçmeleri konusunda, çok çeşitli söylentiler vardır. En çok da İslamiyet’teki "cihad" anlayışının, Türklerin savaşçılık yapısına uygun olduğu ileri sürülür. Halbuki, cihad, tek tanrılı diğer dinlerde de vardır. Tevrat’ta Musevilerden "Kenani"lerle savaşmaları istenmiştir. Hıristiyanlıkta cihad olmasaydı, çok parçalı Avrupa’nın tamamına yakını, doğrudan kendilerini tehdit etmeyen Anadolu Selçuklularının üzerine ve Kudüs’e, Papanın çağrısına uyup defalarca Haçlı Seferleri düzenlemezdi. Tek tanrılı dinlerin hepsi inanan insanlardan, Allah’a karşı gelenlere ve O’na ortak koşanlara karşı savaşmalarını istemiştir.

Gerçeği şu anda elimizde olan tarihi belgelere göre bilmemiz zor. Bazı eserlerde bu konuda çeşitli menkıbeler anlatılmaktadır. Ancak üçyüz yıldan daha uzun süren bu geçiş için belge bulabilmek de mümkün görünmüyor. Konu ileride belki daha iyi aydınlanır. Bugün itibariyle gerçeğe yaklaşabilecek tahminlere ulaşmak için, Türklerle Müslüman Arapların aralarında geçen mücadeleleri kısaca inceledik. Şimdi de Türklerin özellikleriyle İslamiyet’in söylevlerini karşılaştırsak kanımca daha doğru bir tahmine ulaşabiliriz. Bu nedenle aşağıda böyle bir tahlil yapılmaya çalışılacaktır.